

Пролетарі всіх країн, єднайтесь!



За наукові кафедри

ОРГАН. ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р.

№ 15 (1588).

12 КВІТНЯ 1985 РОКУ.

Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

МІЖВУЗІВСЬКА НАУКОВА МЕТОДИЧНА...

12—13 квітня ц. р. в Одеському держуніверситеті ім. І. І. Мечникова проводиться міжвузівська методична конференція «Єдність і спадкоємність у викладанні суспільних наук (проблемні методики)».

Конференція підготовлена Одеским університетом спільно з інститутом підвищення кваліфікації викладачів суспільних наук при Київському ордені Леніна і ордені Жовтневої революції держуніверситету ім. Т. Г. Шевченка. В роботі конференції візьмуть участь викладачі одеських вузів та інших міст республіки.

В. ШАМКО,
доцент кафедри
історії КПРС ОДУ.

XXVII з'їзду КПРС — ідну зустріч!

ВІДВЕРТА, ПРИНЦИПОВА РОЗМОВА ЗВІТУЄ ПАРТГРУПА КАФЕДРИ

Звітно — виборні збори комуністів кафедри грунтознавства і географії грунтів пройшли в діловій обстановці. Все було звичним — і аудиторія, і люди. Імовільно, дещо хвилювався партгрупог, адже звітувати довелося у присутності першого секретаря міському КП України тов. Боделана Р. Б. Погодтесь, не так вже й часто на зборах партгрупи бувають такі гости. Та побоювання партгрупога відносно того, що комуністи будуть відчувати себе стримано і це вплине на хід зборів, — виявилися даремними:

ПАРТІЙНЕ ЖИТИТЯ

лення в колективі високої трудової дисципліни.

На думку професора І. М. Гоголєва, здобути кафедри в науковій роботі могли б бути кращими, якби не ті недоліки, які ще й досі не усунені. До цього часу, наприклад, на кафедрі не вирішена проблема з водопостачанням.

У виступах інших комуністів червоною лінією пройшли такі теми, як цілеспрямована підготовка партійної і професійної зміни, виховання у колективі високих моральних якостей і комуністичної свідомості, без чого неможливо уявити собі високоефективної роботи кафедри.

На кафедрі є непоганий резерв молодих викладачів, яких необхідно готовувати до вступу кандидатами в члені партії.

Останнім часом незадовільно ведеться виховна робота зі студентами в гуртожитку. Керівництво кафедри турбують і такі проблеми, як відсутність можливості залишити на кафедрі тих студентів, які зарекомендували себе справжніми науковцями. Причина — незабезпеченість університету необхідним житлом для студентів з периферії. Про це говорили, зокрема, у своїх виступах старший викладач Лялін та доцент кафедри Біканчин.

Ніби підсумовуючи все сказане, декан геолого-географічного факультету професор

С. Г. Топчієв вказав на необхідність розширявати роботу кафедри в інтересах сільського господарства області. Сьогодні, коли вирішується доля Продовольчої програми, ніяк не можна вдовольнитися одним договором «кафедра — колгосп».

На наукових замовленнях, — сказав Олександр Григорович, — чимало, але виконувати їх нікому. Необхідно готовувати із студентів 5—10 грунтознавців, а також всіляко розширювати картографічну базу.

На зборах виступив перший секретар міському КП України Р. Б. Боделан.

— Головне завдання партійної організації університету, — сказав він, піднімі рівень роботи в партійних групах — це важливій низовій ланці. Саме з партійної можна спіткти за роботу кожного комуніста — а це невичерпний резерв нашої ділової активності, принциповості і персональної відповідальності.

У кожній справі при наявності недоліків, — підкреслив тов. Боделан, — необхідно дослідити причин, знаходити вузькі місця. Це стосується оптимальних варіантів усунення як незадовільного стану захисту дисертацій, так і низької успішності студентів.

Виховувати у викладачів і студентів почуття відповідальності, потребу в трудовій дисципліні та творче ставлення до дорученої справи — ось єдино вірний шлях до успішного виконання складних завдань, які стоять сьогодні перед університетською науковою.

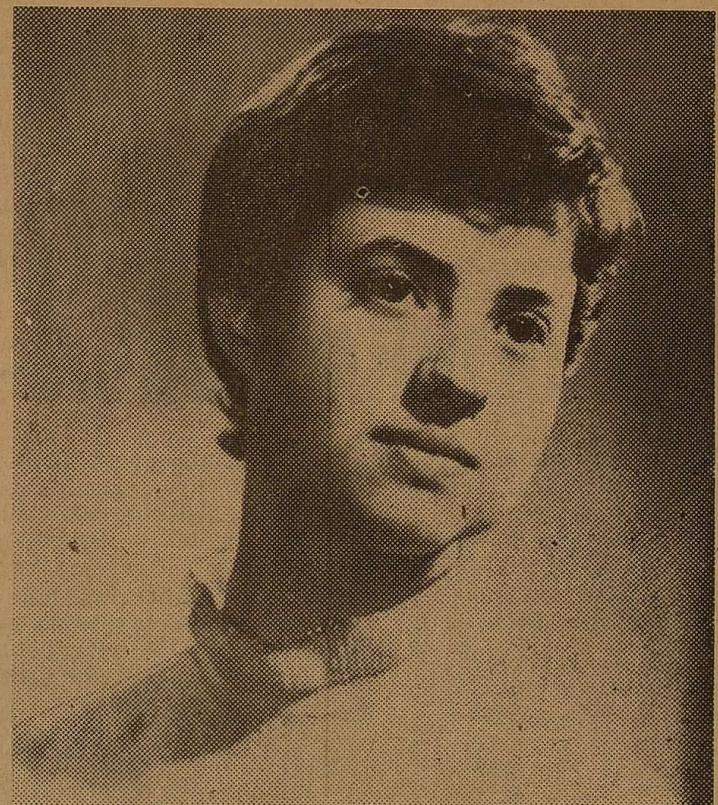
Комуністи кафедри грунтознавства і географії грунтів знов обрали своїм партгрупогом Михайла Олександровича Мазіна.

І. КАРАКАШ,
заст. секретаря
парткому ОДУ
з організаційних
питань.

Звітно — виборні збори відбулися також в партгрупах історичного і механіко-математичного факультетів, в роботі яких прийняли участь і виступили інструктори Одеського міському партії т. т. Курідин С. М. та Семенюк Л. М.

У прийнятих комуністами рішеннях головна увага зосереджена на успішному виконанні першочергових завдань, які поставлено перед кафедрами з метою забезпечення гідної зустрічі наступного ХХVII з'їзду КПРС.

ПРАВОФЛАНГОВІ



З перших днів назчання на факультеті романо-германської філології ТЕТЯНА ВОЛОШИНА зарекомендувала себе чуйним товаришем, активним учасником студентського життя. Тетяна Волошиніно вчиться, вде велику громадську роботу. Цього року вона закінчує французьке відділення факультету РГФ. Тетяну Волошину рекомендовано залишити в університеті для роботи в кафедрі методики викладання іноземних мов.

Фото В. ШИШИНА.

НЕ СТАРІЮТЬ ДУШЕЮ ВЕТЕРАНИ

Це слова із пісні. Хороші, правильні слова. Но наші ветерани, дійсно, не старіють душою. У цьому ми переконалися, коли слухали розповідь голови президії ради ветеранів Великої Вітчизняної війни при ОДУ Гаврила Єгоровича Дедякіна.

— Зараз, — розповідає він, — у наших ветеранів кожен день розписано не по годинам — по секундам. Адже наша рада ветеранів взяла шефство над вісімома школами міста. Проводимо зустрічі ветеранів з учнями стар-

ших класів. Великою популярністю користуються у малечі «уроки мужності», в яких беруть участь наші товариші. Мабуть, не погрішу перед істинною, якщо скажу, з особливим піднесенням в проведенні радою різних заходів беруть участь П. І. Потапенко, П. Т. Маркушевський, Ф. П. Смагленко, І. В. Михайлов, М. К. Симоненко та інші.

З успіхом проходять зустрічі наших ветеранів з університетською молоддю.

Ми висловлюємо впевненість, що колектив університету продемонструє високу трудову дисципліну і громадську свідомість і з честью виконає всі завдання, які будуть поставлені перед кожним у цей день.

Зустрінемо 115-у річницю з дня народження В. І. Леніна та травневі свята найкращими показниками у суспільно-корисній праці. Всі, як один, візьмемо участь в трудовому змаганні!

ПАРТКОМ,
РЕКТОРАТ,
ПРОФКОМИ,
КОМІТЕТ ЛКСМУ.

Назустріч суботнику

13 квітня ц. р. відбудеться масовий вихід викладачів, студентів, співробітників, робітників і службовців Одеського державного університету на проведення робіт по благоустрою міста, району та університетської території у рамках місячника по благоустрою та в рахунок Ленінського комуністичного суботника.

Університет і шкільна реформа

ЗНАННЯ ШКОЛЯРІВ ПЕРЕВІРЯЛА ЕОМ

Одним із напрямків удосконалення навчально-виховного процесу у середній школі, як зазначено в основних положеннях про реформу загальноосвітньої та професійної школи, є застосування комп'ютерів і ЕОМ у навчанні. Звичайно, сьогодні ще не в кожній школі є обладнання «Агат» з виходом на ЕОМ, проте нам, майбутнім учителям, необхідно знайомитись з можливостями і шляхами використання ЕОМ в навчанні.

Прочитали нещодавно статтю «Оцінку ставить ЕОМ» («ЗНК», 15.02.1985 р.) про використання ЕОМ і читуючого пристрою для контролю студентських знань. «А чи не можна цю методику застосувати для контролю знань учнів під час нашої педпрактики», — з таким питанням ми звернулись до керівника педпрактики, одного із авторів статті, доцента К. А. Норкіна. І він запропонував нам тему «Автоматизований контроль знань учнів з застосуванням ЕОМ», як одне з завдань НДРС, яке повинні виконувати студенти на педпрактиці.

За рекомендаціями викладача ми, студенти IV курсу українського відділення філфаку Л. Троцак, Л. Сидоренко, А. Кавун, О. Ісланюк та автор цих заміток, склали спеціальні контролі вправи з української мови. Структура завдань дозволяла використовувати обчислювальне обладнання «Штрих-контроль—ОГУ» у поєднанні з ЕОМ. Це були вправи на перевірку вмінь учнів виконувати синтаксичний розбір складного речення. Пропонувалось встановити тип складного речення, вид зв'язку між простими реченнями, смыслові відношення в реченні тощо.

Наши методисти Е. Е. Мінкевич, Л. А. Ісаєнко, вчитель української мови Н. В. Матюшенко схвалили контрольні завдання.

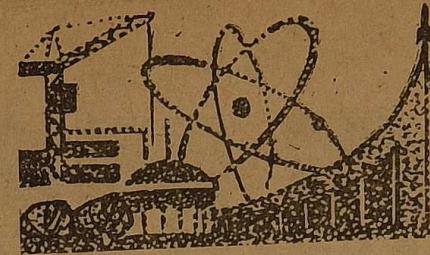
І ось 1 березня у 8-А класі 4-ої середньої школи м.

ревіреці і проаналізовані за 5—7 хвилин. Аналіз контрольних робіт, проведений ЕОМ, дає вчителю рекомендації по організації додаткових занять з відстаючими учнями, показує, як учні засвоїли матеріал.

Новий метод перевірки знань викликав у дітей живий інтерес. На їх думку, ЕОМ більш об'єктивно оцінює їх знання, аніж сам учитель. Учень 8-А класу Писаренко, ділячись своїми враженнями, сказав, що більш за все його здивувало те, що машина одночасно вказує навіть на ті розділи підручника, які він засвоїв нездадіально. Між іншим, не кожен учитель має змогу відразу дати учневі подібні рекомендації.

Експеримент показав, що майбутнє за новим методом, і добре, що кафедра педагогіки нашого університету вже сьогодні займається цими питаннями, орієнтує студентів на пошук можливих шляхів раціоналізації учебного процесу у школі. За новий метод одностайно висловились також директор і вчитель української мови середньої школи № 4, де вперше був проведений наш експеримент.

С. ЛЕСІВА,
студентка IV курсу
філфаку.



В НАШОМУ місті є інститут з загадковою назвою «Півдгіпробіосинтез». Біосинтез? Цікаво, яку ж роль тут відіграє біологія?

Ось що розповіли технолог Лебедєва і архітектор Смоленська:

— Наш інститут займається проектуванням заводів мікробіологічної промисловості, які випускатимуть білковотамінні концентрати (БВК), амінокислоти, ферментні препарати, що використовуються у народному господарстві. До таких заводів можна віднести Ладижинський завод ферментних препаратів, Новополоцький завод по виробництву БВК та Обольський завод, на якому виробляють амінокислоти. Багато таких заводів підтримують виробничі зв'язки з зарубіжними фірмами.

На кожному з таких підприємств є центральна заводська лабораторія, а на великих — науково-дослідні центри, в яких проводяться дослідження в галузі мікробіології.

Так, у Вільнюсі діє завод

УВАГА: БІОСИНТЕЗ

ферментних препаратів, який працює спільно з науково-дослідним центром. Позитивні результати проведених досліджень ферментів негайно впроваджуються у практику. Зараз в результаті багаторічних перевірок доказано економічний ефект використання ферментних препаратів у багатьох галузях харчової, текстильної, хімічної промисловості. Сьогодні технологи і архітектори «Півдгіпробіосинтезу» працюють над проектуванням заводів по виробництву амінокислот у м. Трипілля (під Києвом). Це одна з найбільших всесоюзного значення будов. У недалекому майбутньому тут будуть створені сучасні наукові центри. На цих заводах, в лабораторіях зможуть працювати люди різних спеціальностей: біологи, хіміки, фізики та інші.

— Гадаємо, — сказали на заключення мої співбесідниці, — що багатьом студентам університету було б цікаво ознайомитись з роботами, які ведуться в «Півдгіпробіосинтезі», та побувати на вже діючих заводах.

Інтерв'ю взяла

О. МАСЛОВА,
студентка II курсу біофаку, слухачка ШМЖ.

На фронтах ідеологічної боротьби ПСИХОЛОГІЧНА ВІЙНА-ІДЕОЛОГІЧНА ЗБРОЯ ІМПЕРІАЛІЗМУ

Однією з характерних особливостей сучасного протиборства двох протилежних суспільних систем, як відзначено у звітній доповіді ЦК ХХVI з'їзду КПРС, є різке загострення ідеологічної боротьби.

Призвідником і вдохновителем нового, широко задуманого ідеологічного наступу антикомунізму виступив американський імперіалізм. Президент США Р. Рейган у промові, виголошенні 8 червня 1982 року перед англійськими парламентаріями у Лондоні, оголосив «хрестовий похід» проти комунізму.

Невід'ємною частиною пресловутого «хрестового походу» проти комунізму, його серцевиною являється психологічна (психополітична) війна, розплювана найбільш реакційними і агресивними колами світового імперіалізму.

Психологічна війна носить противправовий характер і протірічить Статуту ООН, духу і рішенням Хельсінської наради з питань безпеки і співробітництва, оскільки пов'язана з втручанням у внутрішні справи соціалістичних країн, націлена на розхитування і повалення їх державного та суспільного ладу. Вона зригає мости довір'я між державами і народами, сіє зерна ворожнечі, ненависті, страху, ідеологічно обґрунтует матеріальну підготовку імперіалізму ядерної війни.

Пропагандистські акції наших ідейних противників набирають все ширшого розмаху. Сюди відносяться кампанії, у ході яких здіймається галас навколо так званої радянської військової загрози, розповсюджуються байки відносно порушені прав людини в соціалістичних країнах, про неіснуючу причетність СРСР та його союзників до міжнародного тероризму тощо.

У січні 1983 року спеціальною директивою президента США був створений координуючий комітет для планування пропаганди зовнішньої політики Білого дому, до складу якого ввійшли представники держдепартаменту, інформаційного

агентства Сполучених Штатів, ЦРУ, Пентагону. Завдання цього «штабу» психологічної війни — координація передбачених «хрестовим походом» програм, пропаганда агресивної політики Вашингтона, підготовка кадрів для ідеологічних диверсій і т. п. Analogічні функції у рамках НАТО виконує «Міжнародний комітет по вивченю Радянського Союзу і країн Східної Європи», створений у 1974 році.

Зараз у Сполучених Штатах діє близько 170 антикомуністичних центрів. Серед них — Російський інститут при Колумбійському університеті у Нью-Йорку, Російський науково-дослідний центр при Гарвардському університеті, Центр стратегічних досліджень при Джорджа Таунсінському університеті, інститут оборонного аналізу, Гудзонівський інститут та інші.

Роль головного загону в антикомуністичному наступі виконує ЦРУ Сполучених Штатів, у сфері впливу якого знаходиться більше 800 різних органів пропаганди.

Ключовим відомством на ніві психологічної війни вважається ЮСІА, безпосередньо підпорядковане президенту США. ЮСІА має 206 відділень у 126 країнах. На фінансування його діяльності протягом поточного фінансового року виділено 849 млн. долларів, що перевищує державні бюджети багатьох країн, що розвиваються. У питаннях планування і здійснення ідеологічних диверсій співробітники агентства (8 тис. чоловік) працюють у тісному контакті з держдепартаментом, ЦРУ та Пентагоном.

Про наміри, які має на меті це відомство, красномовно свідчить заява його директора І. Уїка: «Ми знаходимось у стані війни з Радами. Не має значення, оголошена вона чи ні!»

Головним рупором ЮСІА і уряду Сполучених Штатів є радіостанція «Голос Америки», передачі якої ведуться 42 мовами народів Азії, Африки і Латинської Америки, а також багатьма мовами народів СРСР

та інших країн соціалізму загальною тривалістю 1100 годин на тиждень. Обсяг мовлення на Радянський Союз перевищує 93 години на добу, у 1985 році планується його збільшення ще на 14 годин на тиждень. З початку 80-х років втрати збільшилось мовлення «Голосу Америки» на Польщу, розширюється радіодиверсії проти Афганістану.

Зараз здійснюється широка реорганізація «Голосу Америки», яка має на меті підвищення його технічних можливостей.

Не задоволяючись масовими радіоатаками, західні пропагандисти виношують плани використання у підрывних цілях телепередач, які б транслювалися через супутники зв'язку безпосередньо на індивідуальні телевізори приймачі громадян соціалістичних країн.

Справжніми «динозаврами холодної війни», як їх влучно охрестив у свої час американський сенатор Фулбрейт, є мюнхенські радіостанції «Свобода» та «Вільна Європа», що знаходяться на утриманні ЦРУ. До цієї компанії можна віднести також радіостанції «Німецька хвіля» (ФРГ), яка веде передачі на 100 країн, «Бі-бі-сі» (Великобританія) та інші.

В ідеологічних диверсіях проти соціалістичних країн, окрім антикомунізму, активно використовується і реакційний націоналізм та клерикалізм. Серед численних релігійно-політичних організацій буржуазно-націоналістичного тлумачення, які беруть участь у підривній антирадянській діяльності, віддаються «Українська католицька (уніатська) церква» та «Українська автокефальна православна церква».

Уніати виступають у ролі воїдів українського буржуазного націоналізму і очолюють його найбільш екстремістські угруповання.

Слід відзначити, що останнім часом помітно активізувалася діяльність емігрантських мусульманських центрів, які відкрито виступають з позицій антикомунізму та антирадянщини.

Значного розмаху набула антикомуністична діяльність між-

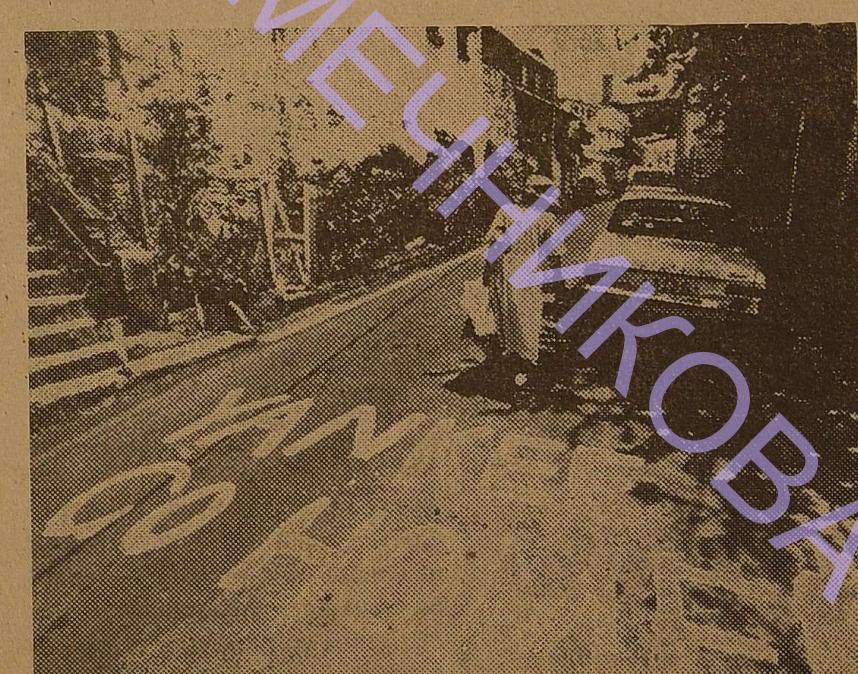
народного сіонізму. В систему «Всесвітньої сіоністської організації» входить чимало регіональних організацій сіоністів, які займаються виключно антирадянською діяльністю. Серед них особливо виділяється «Американська конференція про положення радянських євреїв», яка найбільш злостиво нападає на радянську дійсність.

До різних підривних кампаній проти соціалістичної спільнотності активно підключаються мерзені емігрантські угруповання. У антикомуністичному «хрестовому поході» приймають участь міжнародний ревізіонізм і реформізм, всі реакційні сили сучасності. «Йде боротьба за умі і серця мільярдів людей на планеті. І майбутнє людства залежить в значній мірі від наслідків цієї ідеологічної боротьби», — під-

краслено на червневому (1983 р.) Пленумі ЦК КПРС.

Радянський Союз, і братні країни соціалізму являються принциповими противниками розв'язаної імперіалізмом психологічної війни. Соціалізм не потребує підривних методів чи підступних прийомів в ідеологічному протиборстві з імперіалізмом. Сила наших ідей підтверджена історичною практикою. Активна пропаганда досягнеть реального соціалізму, поставлена на належний рівень контрпропаганда проти ідеологічної агресії імперіалізму являється надійною запорукою успіху в історичному мирному наступі марксистсько-ленінської ідеології.

В. КОВАЛЬЧУК,
ст. викладач кафедри
наукового
комунізму.



Американські засоби інформації із шкури лізуть, аби представити непорядні дії адміністрації США у вигідному світлі. Та брехати можна перед мікрофоном «Голосу Америки», верти богзна-що на сторінках жвотої преси і при цьому на вітвіть не почервоніти. А ось як бути з фотодокументами об'єктивних журналістів!

Досить глянути на знімок фотохроніки ТАРС із західнонімецького журналу «Штерн», на якому показана одна з вулиць на острові Гренада, щоб відразу зрозуміти, як ставиться місцеве населення до американців. Як то кажуть, зрозуміло і без перекладача.

діалог

ЗУСТРІЧІ

ДИСКУСІЇ

ІНТЕРВ'Ю

Диспут відбувся на географічному факультеті Одеського держуніверситету. У переповненій аудиторії можна було бачити не тільки студентів-географів, але й викладачів та співробітників університету, які цікавляться складними питаннями походження життя і цивілізації.

Відкриваючи диспут, доцент кафедри атеїзму, етики та естетики Іван Григорович Батюк сказав: «Ніколи ще марксистська ідеологія не мала такого величного впливу на умі людства, як сьогодні. З її розповсюдженням пов'язаний кризис релігії, її вікових концепцій і структур, чого не заперечують більше навіть наші ідеологічні противники.

Сьогодні нас особливо цікавить вияв дійсних взаємозв'язків між духовною культурою і релігією, що диктується не тільки науковими завданнями, а й практикою ідеологічної боротьби на сучасному етапі духовного прогресу, практикою атеїстичної пропаганди і контрпропаганди.

Отже, чи внесла релігія корисний вклад цивілізацію?»

А. Добровольська:

— Гадаю, що кожний, хто прийшов сьогодні на диспут, не міг не замислитися над питанням: «Чи є релігія елементом культури взагалі?»

В енциклопедичному визначені культури можна прочитати, що це сукупність матеріальних і духовних цінностей, накопичених людиною в процесі трудової діяльності, спрямованої на перетворення природи і суспільства, а також способів їх створення і застосування.

Голос із залу:

— Очевидно, немає потреби пояснювати присутнім, що таке культура. Давайте більше до теми і конкретніше: чи впливає релігія на культуру, а якщо так, — то в якій мірі і в чому саме?

А. Добровольська:

— Я не згодна з реплікою. Питання в тому, чи є релігія елементом культури не дозвільне, тому що його суть якраз відповідає з визначення поняття «культура».

Якщо всі ми погоджуємося, що культура — це перш за все результат цілеспрямованої перетворюючої діяльності людини, то повинні визнати, що релігія не являється елементом культури. Це принципово важливо. Адже, як відомо, трудова діяльність людини здійснювалася задовго до виникнення релігії.

Той же голос із залу [передбачуючи]:

— Добре, а в духовній культурі, в мистецтві, наприклад?

А. Добровольська:

— Що ж, звернемось до мистецтва. Художники епохи Відродження, наприклад, біс відвертіше і наполегливіше поривали з манeroю письма середньовічних майстрів, які зображали людей безжитевими манекенами. Сікстинська мадонна Рафаеля, як і Мадонна Літта Леонардо да Вінчі, хоч і написані на релігійні сюжети, проте в них ми бачимо образи привабливих земних жінок.

Своїх успіхів у науці, мистецтві, географічних відкриттях люди досягли не завдяки релігії, а навпаки, наперекір її.

Н. Береза:

— Ми захопились поняттями і не оперуємо фактами. Отже, чи внесла релігія якийсь вклад в цивілізацію? Давайте згадаємо: на зорі існування людства завдяки релігії був встановлений календар. Релігія спонукала єгипетських жреців ретельно вести літопис сонячних затемнень, що пізніше дозволило заздалегідь їх передбачити. Нехай, як говорить Берtrand Расел, це лише два благодіяння релігії і інших не існує, але вже така заява сама по собі є визнанням певного вкладу релігії в світову культуру.

Р. Решетова:

— Я вважаю, що релігію потрібно все ж таки розглядати,

як елемент людської культури. Якщо ми говоримо, що культура — це результат матеріальної і духовної діяльності, то хіба релігія — не продукт

говорюваного нами питання. Пояснюються зростаючою тягою радянських людей до вивчення минулого, до древньої історії нашої Батьківщини. Але історія Батьківщини не може обійтися мовчанням історії духовного розвитку нації.

Чому релігійні ідеологи наполегливо пропагують думку про те, що справжня культура не тільки немислимі пози релігії, але що остання, навпаки, є її основою. Очевидно, що неважко зрозуміти. Адже постійно зростаючий культурний рівень радянських людей, особливо в період удосконалення розвинутого соціалізму, якраз і представляє серйозну небезпеку для церковників. У цьому випадку вони, якщо можна так виразитися, втрачають свою

повинні забувати, що поняття «культура» і «матеріальне виробництво» не тотожні, і що культура неможлива без людини, як її необхідного елементу. Але тут ми торкаємося сфери духовності з її специфічними законами.

В. Авдєенко:

— Мені здається, що не буде зайвим підкреслити, що християнство, яке проповідувало смирення і покору, всією своєю суттю було чужим для народу Київської Русі. В цьому переконуєшся, вивчаючи пам'ятники і свідчення самобутньої культури древньоруського народу. Проте дoreчно зауважити ось про що.

Сьогодні деякі західні «знавці» російської культури намагаються звести її лише до ікон та церковної архітектури, підкреслюючи таким чином її ніби-то нижчий рівень у порівнянні з культурою Заходу.

Але це — ніщо інше, як наївна вульгаризація російської історії і наклепницьке викривлення правди про історичний розвиток російської держави.

Н. Карайванська:

— На думку академіка Б. О. Рибакова, джерела російського народного мистецтва сягають в глибину тисячоліть і «виникли поза будь-яких зв'язків з християнством. Більше того, акаадемік вважає, що церква, ма-

ЧИ ВНЕСЛА РЕЛІГІЯ КОРИСНИЙ ВКЛАД У ЦИВІЛІЗАЦІЮ?

(СТУДЕНТСЬКИЙ АТЕЇСТИЧНИЙ ДИСПУТ)



ДОЦЕНТ І. Г. БАТЮК ЗІ СТУДЕНТАМИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДИСПУТУ.

духовної діяльності людини, не елемент культури?

Е. Трет'яченко:

— Мені хотілось би продовжити думку Решетової.

Гадаю, як не важливі матеріальні, об'єктивні носії культури, вони все ж таки самі по собі культури не створюють. Ще Карл Маркс говорив: «Тільки у взаємодії з людиною-творцем вона продовжує залишатися культурою. У противному разі вона гине».

Таким чином, Маркс вказував на необхідність розглядати культуру у тісному діалектичному взаємозв'язку матеріального і духовного. Тому навряд чи можна виривати релігію як елемент духовної творчості людини із загального контексту культури.

Г. Крига:

— Мені здається, Трет'яченко невільно торкнулася питання розробки правильних критеріїв оцінки релігії і церкви в їх відношенні до культури.

Гадаю, що актуальність об-

«клієнтуру». Отже, щоб втягнути у сферу свого впливу якомога більше людей, церква змушена пристосовуватися, перебудовуватися, робити вигляд, що вона йде в ногу з часом, порушувати в проповідях найактуальніші соціальні, у тому числі культурні проблеми нашого суспільства.

Розробка правильних притеріїв оцінки релігії в її відношенні до культури стає нині одним з важливих завдань, що стоять перед нашими вченими, філософами, суспільствознавцями.

Л. Буриченко:

— Визнання релігії елементом культури не знімає питання про те, який вплив релігії справила на розвиток культури. У зв'язку з цим, дійсно, слід уточнити розуміння критеріїв прогресу культури, тобто об'єктивних показників її поступального розвитку. Що стосується матеріальної культури, то, як правило, таким критерієм вважають рівень розвитку виробничих сил. Проте ми не

бути, докладаючи руки до знищення рукописів, таких, як «Слово о полку Ігореве», де про церкву сказано мімохід, а вся поема наповнена язичеськими божествами.

В. Тригуб:

— Між іншим, з християнським мистецтвом в сучасну епоху відбувається те ж саме, що колись сталося з античним. Зникло назавжди його релігійне світосприйняття і залишилось те дійсно художнє, що примищує нас захоплювати творчістю, які виникли багато століть тому назад. Хіба, слухаючи меси Баха, наприклад, ми думаємо про їх релігійний зміст?

В. Кишинський:

— Володимир Ілліч Ленін, характеризуючи національну культуру з класових позицій, передживав проти одностороннього відношення до культури минулого лише як до реакційної культури панівних класів.

Вартий уваги той факт, що у списку видатних діячів культу-

ри минулого, який був підписаній Леніним і яким передбачалось створити пам'ятники після утвердження Радянської влади, першим було названо генialного майстра древньоруського живопису іконописця Андрія Рубльова.

В. Косс:

— Стверджувати, що християнство ніби-то являється джерелом духовної культури, все таки не можна.

Голос у залі:

— Чи позбавлена релігійна свідомість будь-якої істини?

Доцент І. Г. Батюк:

— Не позбавлена. В релігії, окрім теологічної концепції бога і «зв'язків» з ним, мають місце окремі елементи учнення про природу, суспільство і людину, морально-правові та інші соціальні доктрини. Але істини в релігійній свідомості поставлені з 'ніг на голову, відірвані від конкретного, містичного уявлення у вигляді «неземних» або так званих «вічних» істин.

Особливо відзначаються релігійною містикою різni християнськими свята і впершу чергу пасха.

Проте релігійні свята небезневинні. Вони виховують у людини пасивність, вбивають в ній віру в свої власні сили. А це не лише несумісно з нашим світоглядом, але й суперечить нашому соціалістичному способу життя.

Е. І. Мартинюк, старший викладач кафедри наукового атеїзму, етики та естетики:

— Перший в моєму житті диспут з богословами, з яким я познайомився, починається зі слів: «Бога нема! Це — медичний факт». Веселі, дотепні докази Остапа Бендера дозволили йому вийти переможцем в боротьбі за безсмертну душу блудного сина Адама Казімировича. З усього цього я зробив для себе висновок, що диспут може бути яким завгодно, тільки людським.

Оцінюючи роль релігії у розвитку культури, ми повинні виходити з того, що взаємозв'язок релігії і культури — явище багатопланове.

Окрім усього іншого слід пам'ятати, що й сама культура довгий час створювалася головним чином людьми глибоко віруючими. Отже, врешті-решт необхідно визнати, що в цілому роль релігії у розвитку культури була негативною, бо все прогресивне в ній якраз і розвивалось вступереч реакційним доктринах. Я вже не кажу про те, що світова цивілізація має чимало прикладів того, як церква фізично знищувала великих мислителів, яких вона видавала за єретиків.

Індумки диспути заключним словом підвів доцент І. Г. Батюк, який, зокрема, сказав:

— Питання про роль релігії і церкви в духовній культурі являється сьогодні винятково актуальним. Це в значній мірі пояснюється не лише зрослим інтересом радянських людей до джерел нашої національної культури, але й тією позитивною роллю, яку православна і, зокрема, руська церква здійснює у справі об'єднання зусиль усіх чесних людей світу в боротьбі проти спроб імперіалістів спровокувати нову, ще більш руйнівну війну.

Не дивлячись на це, ми повинні виходити з марксистського положення відносно того, що релігійні ідеї николи не були рушійною силою в духовному прогресі людства. Болізь залишається безперечним той факт, що усім великим в науці, мистецтві та культурі взагалі людство завдячує не релігії, а людському розуму і генію. І хоча, пам'ятаючи ленінські вказівки про класовість і історичний підхід в оцінці національної культури, ми не маємо права повністю виключати релігію із поняття «духовна культура»,

ЗАЗДРЮ ТАКІЙ ДОЛІ

Твоя родовідна

Народилася я і виростала у селі Висунську Миколаївської області. Наше село має героїчну історію. В 1918 році в оточенні білогвардійців мої односельчани утворили Висунську республіку — республіку повстанців, як її потім називали.

На невеличкому клаптику землі була встановлена Радянська влада. І не дивлячись на те, що проіснувала вона недовго — адже надто нерівними були сили, — вона стала яскравою іскрою у полум'ї революційної боротьби на Україні. Більшість моїх родичів приймала безпосередню участі у боротьбі за Висунську республіку. В нашій сім'ї зберігається багато фотографій і документів, що розповідають про події тих днів. Значна частина сімейного архіву передана в історико-краєзнавчий музей.

Після остаточного утвердження Радянської влади на селі було створено комсомольський осередок у складі семи чоловік. Моя бабуся, А. Д. Голокоз теж була серед них.

Коли її виповнилося сімнадцять років, вона закінчила курси і пішла працювати вчителькою молодших класів.

Зі своїми подругами бабуся організувала хату-читальню. Не боялася ні труднощів, ні куркульських погроз. Її неодноразово обирали депутатом сільської Ради.

Коли почалася Велика Ві-

чиняна війна, бабусин чоловік, мій дід з батьківського боку, всі п'ятеро бабусиних братів і батько моєї матері добровільно пішли на фронт. Із бабусиних братів лише двоє повернулися з війни... У воєнні роки бабуся залишалася одна з трьома маленькими дітьми. Як і всі жінки країни, працювала на Переямоту. Продовжувала вчителювати. Завжди була з людьми, віддаючи їм увесь жар свого серця. І люди віддачували їй свою широю любов'ю.

Друга моя бабуся, з боку матері, все життя працювала у колгоспі. Я низько уклоняюся її мозолистим рукам, які навіть уві сні не мали, мабуть, спокою.

Я завжди відчуваю себе у невідплатному боргу перед цими людьми за все, що було і є.

Образи найбільш благородну, але, напевно, і найбільш тяжку професію педагога, я була б безмежно щаслива, якби усім своїм життятм заслужила б таку ж повагу і шану у людей, якою користувалися мої обидві бабусі.

Чи задоволена я собою? На мою думку, лише людина обмежена може бути задоволена собою. Знати якомога більше, бути справжнім професіоналом — мої мрії.

А. ГОЛОКОЗ,
студентка
II курсу фізфаку

«ХОТАТЬ ЛИ РУССКИЕ ВОЙНЫ?»

«ЩО ТОВІ ВІДОМО ІЗ ЛІТОПИСУ ГЕРОЇЧНИХ 1418 ДНІВ І НОЧЕЙ?»



стосовно геройчної епопеї радянського народу. Чому свято Перемоги радянського народу відзначає усе прогресивне людство? Коли М. Гастелло здійснив свій безсмертний подвиг? Яке значення для другої світової війни мала Сталінградська битва? Коли почалася визвольна місія Радянської Армії і які країни Європи першими святкували свою звільнення?

На ці та інші питання найбільш вдалі відповіді дали Лі Дон Гонг (мехмат), Абдул

ІХ БОЙОВІ ДРУЗІ

Ми зустрілися з ветераном війни Дмитром Дмитровичем Харлампієвим, який працює на кафедрі теплофізики. Висококваліфікований робітник, досвідчений експериментатор, до нього часто звертаються студенти за практичною допомогою. Ось і раз він пояснює студенту-дипломнику, як зібрати експериментальну установку. Ми по просили Дмитра Дмитровича розповісти про воєнні роки, про своїх бойових друзів.

— Коли почалася війна, я проходив службу у лавах Червоної Армії. Наш підрозділ був розташований в Естонії. З перших днів війни брав участь у тяжких боях. Потім Ленінградський фронт. У складі 86-ї стрілецької дивізії утримував оборону Ленінграда з першого до останнього дня блокади. На Невському плацдармі — шириною 3 км і довжиною 800 м радянські війни звітно оборонялися, не підпускаючи ворога до міста.

Найбільш пам'ятний епізод війни для мене — це прорив блокади Ленінграда. Найтяж-

чий бій — відбиття психічної атаки фашистів в ніч під Новий 1942 рік.

Багато було в мене бойових друзів, з якими ми ділили всі негоди і радощі буревінних років. Особливо пам'ятаю однополчанина Павла Позднякова, який під м. Арбузовим близько Ленінграда, тяжко поранений, утримував зв'язок з штабом дивізії до повної перемоги на плацдармі.

Дмитро Дмитрович брав участь у боях за визволення від фашизму Польщі, Східної Пруссії, Німеччини. За ратний подвиг він нагороджений орденом Слави III ступеню, вісім медалями.

На кафедрі теплофізики працює і ветеран війни старший інженер Петро Степанович Зотов. Він воював на Вілоруському фронті у складі артилерійського корпусу. Брав участь у найбільших битвах Великої Вітчизняної війни — Вісло-Одерській і Берлінській операціях. Він пам'ятає форсування Вісли і Одера, а також тяжкі бої за

знищення угруповання ворога в польському місті Познань.

Петро Степанович згадує про свого земляка і однополчанина Михайла Йолкіна. Під час штурму Познанської цитаделі той у рукопашні ситуації знищив понад десять фашистів, але був тяжко поранений. За стійкість і відвагу його було нагороджено орденом Слави I ступеню. Сам Петро Степанович Зотов також був нагороджений багатьма урядовими нагородами. У 1970 році Петро Степанович закінчив Вищу партійну школу при ЦК КПРС, зараз він секретар партійної групи кафедри теплофізики.

На закінчення бесіди Дмитро Дмитрович Харлампієв і Петро Степанович Зотов побажали студентській молоді бути завжди готовими до захисту соціалістичної Вітчизни, берегти мир, добре вчитися, чесно і сумлінно працювати.

Бесіду вели
М. ОРЛОВСЬКИЙ,
С. ЖАНКОВА,
С. МІГЕЛЬ,
члени групи «Пошук»
фізфаку,
студенти II курсу.

своїх товаришів по зброй, багато з яких вчилися в Одеському державному університеті — Ф. Самоленка, М. Гулевича, О. Бородавкіна, Ю. Касіма, В. Седнева, А. Векслера, В. Ніколаєва та інших.

Наш кор.

ВОГНЕННІ ЗАЛПИ «КАТЮШ»

У Харківському видавництві «Пропор» вийшла книга «Катюш» рубежі огневі». Це збірник спогадів ветеранів гвардійських мінометних частин.

Привертає увагу нарис ветерана нашого університету, викладача історії КПРС Єв-

гена Івановича Дяткова, капітана у відставці, колишнього командира батареї 85-го і 308-го гвардійських мінометних полків.

«Страницы жизни фронтової» — так називається цей нарис. Е. І. Дятлов згадує про

СПОРТ... СПОРТ... СПОРТ...

ДО ПЕРШОГО МІСЦЯ
НЕ ВИСТАЧИЛО...
ПІВМЕТРА

7 квітня в Одесі була проведена естафета на приз газети «Знамя комунізму», присвячена 40-річчю Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні.

У забігу кращих команд вузів міста легкоатлети університету принесли до фінішу естафетну паличку другими. Вони поступилися лише перед спортсменами Одеського педагогічного інституту з розривом... у півметра.

Як кажуть ветерани цих

традиційних змагань, такої напруженій боротьби за лідерство ще не було за всі 40 років проведення естафети.

Команда ОДУ вийшла на старт у такому складі: Ірина Скибінська, Олег Білоус, Ніна Малахова, Олег Ткаченко (усі юрфак); Аеліта Юрченко (істфак); Світлана Романчук, Сергій Жуков (усі ГГФ); Ольга Гончаренко, Олександр Євченко (усі біофак); Рустам Біктін (підготовче відділення).

Друга команда ОДУ посіла сьоме місце.

Наш кор.

роткий відпочинок, масаж і рушаємо далі.

Другий пункт на 86-му кілометрі, біля меморіалу 411-ї батареї. Тут намети, вогнища, музика. Хлопці у білих халатах роблять масаж тим, хто подолав ці важкі кілометри, але до фінішу ще 14 кілометрів — відстань немаленька. Поблизу моря, дихається легше. Залишається дістати кілометрів, але яких? Плеться пішки. Нарешті фініш. 12 годин боротьби позаду. Диявольська втома і невимовна радість перемоги над собою.

О. КАПІТАННИКОВ,
студент III курсу істфаку,
засновник відділення.

100 КМ ЗА 12 ГОДИН

Днями фінішували традиційні змагання на приз газети «Вечерня Одеса» «100 кілометрів за 24 години», присвячені 41-ї річниці визволення нашого міста від німецько-фашистських загарбників. У традиційному туристському переході прийняли участь і студенти університету.

Іван Габеев (студент III курсу історичного факультету), мій партнер по команді, брав участь в цих змаганнях вдруге, я був новачком. Перша контролюча зупинка на 32-му кілометрі. Тут нам відмічують маршрутні листи, ко-

УСПІХИ ЛЕГКОАТЛЕТИВ

У столиці Грузії Тбілісі в березні проведені Всесоюзні фінальні змагання ЦР ДСТ «Буревісник» з легкої атлетики. Перше місце посіла команда легкоатлетів спортивного клубу Одеского університету. Наши спортсмени обіграли команди п'яти інститутів фізкультури, у тому числі Центрального і Київського,

а також 8 команд інших вузів країни.

Успішно виступили студенти Олег Білоус, Аеліта Юрченко, Світлана Романчук і Рустам Біктін. Вони завоювали призові місця.

Д. ЄРМАЧЕНКО,
ст. викладач

з позакласної роботи.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул.
П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: 24.

Одеса, вул. Радянської Армії,
ДЗВОНІТЬ: